

Rav prohibited these pairs of mats

הני כרכי דזוזי רב אסר –

Overview

The גמרא cites a מחלוקת between רב ושמואל regarding כרכי דזוזי,¹ where רב maintains they are אסור and שמואל is מתיר. First תוספות clarifies what is it that רב is אסר and then תוספות reconciles our גמרא with various other תוספות.

לטלטל משום מוקצה -

רב forbade **to move** these כרכי דזוזי **because** they are מוקצה.

תוספות asks:

תימה דבפרק מפנין (לקמן דף קכח,א) אמרינן דרב במוקצה לאכילה סבר לה כרבי יהודה² -

It is astounding for in פרק מפנין the גמרא states that regarding מוקצה for eating purposes, ר"י agrees with רב -

ובמוקצה לטלטל סבר לה כרבי שמעון והכא אסר לטלטל לכרכי דזוזי³ -

However regarding מוקצה for moving purposes, רב agrees with ר"ש, but here רב prohibited to move דזוזי!

תוספות answers:

ומפרש רבינו תם דכרכי דזוזי הן מוקצה מחמת מיאוס⁴ -

And the ר"ת explains that כרכי דזוזי are מיאוס -

כגון בגדים ומחצלות שמכסין בהם דגים ושאר דברים המלכלכין אותם -

For instance clothes and mats which are used to cover fish and other items, which make the מחצלות and בגדים dirty, in these cases רב agrees with ר"י that אסור לטלטלן -

והתם דקאמר רב דבמוקצה לטלטל סבר לה כרבי שמעון -

And there in פרק מפנין where the גמרא said regarding moving מוקצה that רב agrees with ר"ש, that it is permitted, that was only -

במוקצה שמקצה האדם מדעתו לעיסקא לאוצר שאין בו מיאוס -

By מוקצה which a person sets aside items in his warehouse for business (and is not thinking about using them on שבת) where there is no מיאוס; that מוקצה one may move, however by מיאוס (like כרכי דזוזי), there רב maintains that it is אסור לטלטל like ר"י –

¹ See רש"י ד"ה כרכי that these are mats (which come in pairs) and are used to cover the merchandise on a ship.

² ר' יהודה maintains that מוקצה is אסור while ר"ש is מתיר (certain types of) מוקצה. רב compromised; he prohibited (like ר"י) eating foods which are מוקצה, but permitted (like ר"ש) moving items (including food) which are מוקצה.

³ כרכי דזוזי are obviously not food, the only איסור is to move them, but רב agrees with ר"ש that it is permitted to move מוקצה so why did he prohibit דזוזי?!

⁴ מוקצה מחמת מיאוס means there are set aside (מוקצה) because they are disgusting.

anticipates a difficulty:

והא דאמר בפרק בתרא (דף קנו,ב) דאף רב סבירא ליה כרבי יהודה מדכרכי דזוזי דרב אסור -
And this which the גמרא states in the last פרק that רב also agrees with ר"י,⁵ we know this since רב prohibits moving דזוזי;⁶ however כרכי דזוזי is מיאוס, how does it prove anything regarding a נבילה?!

replies:

מפרש רבינו תם דנבילה המתנבלת בשבת מוקצה מחמת איסור הוא⁷ -
The מוקצה מחמת איסור which died on שבת is called ר"ה explained that a נבילה which died on שבת is called ר"ה - דאף לכלבים אינו ראוי מחיים ומוקצה מחמת איסור חמור ממוקצה מחמת מיאוס -
For this animal is not even fit for dogs while it is alive, and מוקצה מחמת איסור is stricter than מוקצה מחמת מיאוס, so if רב prohibits moving מוקצה מחמת מיאוס, he certainly prohibits מוקצה מחמת איסור like ר"י.

anticipates a difficulty with saying that מוקצה מחמת איסור is more חמור than מוקצה מחמת מיאוס:
והא דאמר בפרק קמא דחולין (דף יד,ב) בשמעתא ונסבין חבריא למימר מתניתין רבי יהודה היא -
And this which the גמרא states in the first פרק of חולין, מסכת חולין, in the סוגיא which begins, 'and the students assumed that our משנה is according to ר"י;⁸ in that סוגיא, the גמרא challenged a suggestion -

אימור דשמעת ליה לרבי יהודה במוקצה מחמת מיאוס במוקצה מחמת איסור מי שמעת ליה -
'You can say that you heard that ר"י prohibits מוקצה מחמת מיאוס (the used clay lamp), but have you heard the view of ר"י by מוקצה מחמת מיאוס, perhaps he is more lenient by מוקצה מחמת איסור than by מוקצה מחמת מיאוס. This is the exact opposite of what just taught, that מוקצה מחמת איסור is stricter than מוקצה מחמת מיאוס!

responds:

דיחוי בעלמא הוא⁹ ולפי המסקנא נאמר דמוקצה מחמת איסור טפי חמור -

⁵ ר"י maintains in the משנה there that if an animal died on שבת, one may not cut up the carcass to give it to the dogs, for it is מוקצה (it is המוכן).

⁶ Since רב ruled that כרכי דזוזי may not be moved, indicating that we forbid מוקצה, just like ר"י, but not like ר"ש. However תוספות just explained that כרכי דזוזי is a special type of מוקצה מחמת מיאוס, but by other types of מוקצה, רב agrees with ר"ש that one may move it. A carcass is not מוקצה מחמת מיאוס, so how do we know that רב agrees with ר"י.

⁷ The animal died on שבת. When שבת began (בין השמשות) this animal was אסור to everyone; people could not eat it (it was alive) and neither could the dogs. No one intended to use it on שבת, because it was אסור to be used.

⁸ The משנה there (יד,א) said that if one is שוחט on שבת or יו"כ it is a proper שחיטה. However רב commented that on the day of שבת it is forbidden to eat from that שחיטה. The students assumed that רב is following the view of ר"י. The גמרא goes on to determine from which ruling of ר"י did רב reach his conclusion that it is אסור on שבת. The גמרא יד,ב suggested that it may be ר"י who rules that one may not move a used clay lamp, because it is מוקצה מחמת מיאוס. The same should apply to שחיטת שבת. The גמרא challenged this suggestion, saying...

⁹ Occasionally the גמרא may deflect a proof (or a question) with a statement that is not entirely valid; merely to test the strength of the proof.

It was merely a deflection, however according to the conclusion we will assume that מוקצה מחמת מיאוס is stricter than מוקצה מחמת איסור.

מוקצה מחמת מיאוס a מוקצה מחמת איסור is stricter than a מוקצה מחמת איסור למוסקנא proves that תוספות

תדע דהא קאמר התם¹⁰ אימור דשמעת ליה לרבי מאיר במבשל דראוי לכוס¹¹ –

You know that it is so (that מוקצה מחמת איסור is חמור), for the גמרא states there, you can say that you heard that ר"מ permits it to be eaten in a case of cooking on שבת, where even without the cooking the meat was fit to be chewed on raw (so it was not מוקצה), however –

שוחט דאינו ראוי לכוס מי שמעת ליה¹² -

Did you hear that ר"מ ruled this way by a שוחט, where the meat before it was slaughtered was not fit to be chewed on. This concludes the citation of the גמרא -

משמע דאית ליה לרבי מאיר מוקצה מחמת איסור¹³ -

– מוקצה מחמת איסור ר"מ maintains that גמרא

ובפרק כירה¹⁴ משמע דלית ליה מוקצה מחמת מיאוס גבי מטלטלים נר חדש אבל לא ישן -

However in מוקצה מחמת מיאוס; we see this regarding the ברייתא which states one may move a new clay lamp, but not an old one (it is מוקצה מחמת מיאוס), however -

רבי מאיר אומר כל הנרות מטלטלים חוץ מן הנר שהדליקו בו באותו שבת:

ר"מ says all lamps may be moved (even old ones), except for a lamp which was lit on that שבת (for that is מוקצה מחמת איסור).¹⁵ We see that he does not hold מוקצה מחמת מיאוס (by a נר ישן),¹⁶ but he does hold מוקצה מחמת איסור (שוחט בשבת). This proves that מוקצה מחמת איסור is stricter than מוקצה מחמת מיאוס.

Summary

מוקצה מחמת מיאוס (but not to eat). מוקצה מחמת איסור maintains that it is מותר to move לאוצר מדעתו (but not to eat). מוקצה מחמת איסור is אסור to move and certainly מוקצה מחמת מיאוס.

---

¹⁰ א, טו. The גמרא there first cites a משנה where ר"מ maintains regarding one who cooked on שבת, if it was בשוגג it may be eaten on שבת, but if it was במזיד it may not be eaten this שבת. Later the גמרא cited a ברייתא that if one was שוחט שבת בשוגג it may be eaten, but במזיד it may not be eaten; assuming that this ברייתא follows the משנה of ר"מ. The גמרא rejected this comparison, saying ....

¹¹ The meat before it was cooked was not entirely מוקצה, for it could be eaten raw.

¹² The animal was alive when שבת came in. Perhaps in such a case ר"מ will admit that it is אסור, for the animal was מוקצה when שבת began, since it could not be eaten. This is a case of מוקצה מחמת איסור.

¹³ See 'Thinking it over' # 2.

¹⁴ מד, א.

¹⁵ The lamp was lit before שבת. When it became שבת that lamp was אסור, since it is lit. It is מוקצה מחמת איסור. See 'Thinking it over' # 2.

¹⁶ See 'Thinking it over' # 2.

Thinking it over

1. In the previous תוספות ד"ה שמן (who explained that the issue of בדדין של שמן was regarding מוקצה), why mention מוקצה here, and therefore תוספות offered a different explanation. However here, by כרכי דזוזי even תוספות explains that it is a מוקצה issue; why does תוספות have no problem with it?!
2. תוספות proves that ר"מ agrees to מוקצה מחמת איסור from the גמרא in חולין,¹⁷ and that he does not agree to מוקצה מחמת מיאוס from the גמרא in כירה.¹⁸ Seemingly תוספות could have derived that ר"מ agrees to מוקצה מחמת איסור from the גמרא in חולין,¹⁹ Why was it necessary for תוספות to cite the גמרא in כירה?²⁰
3. The level of מוקצה is judged by how much is this item removed from the mind of the person to use it on שבת. What can we derive in עבודת השם, from the fact that מוקצה מחמת מיאוס is more חמור than מוקצה מחמת איסור?

---

¹⁷ See footnote # 12.

¹⁸ See footnote # 16.

¹⁹ See footnote # 15.

²⁰ See מהרש"א א.